

The Necessity to Design a Curriculum Consulting Training Package with Brain-Based Educational Approach

Khadijeh Torki: PhD Student, Department of Curriculum planning, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Maryam Baratali*: Faculty member, Department of Curriculum planning, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Zohreh Saadatmand: Faculty member, Department of Curriculum planning, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Zahra Yousefi: Faculty member, Department of Psychology, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Abstract

Introduction: Curriculum consultation is a new topic that has been raised in the field of curriculum studies. The purpose of this research is to investigate the necessity of designing a curriculum consultation educational package with a brain training approach.

Method: This approach, emphasizing the brain and how it works and relating it to learning processes, has brought new topics into the educational field. The current research is based on the qualitative research method of content analysis and comparative categorization system. The field of research includes all books and resources available in the field of curriculum as well as texts and research done in the field of brain-based education. Due to the wide variety of available print and digital sources, the range of years 2010 to 2019 has been used.

Findings: After the coding process, the main components have been extracted and expressed for each target group. The main components after the coding process, 16 main categories were extracted regarding the necessity of designing a curriculum consultation training package with a brain training approach in the department of curriculum designers and implementers.

Conclusion: The extracted categories include curriculum elements, educational system issues, brain-based education, curriculum reform, curriculum goals, school coordinators and provincial and national executives, educational outputs, financial and welfare facilities, curriculum planning process, program training courses. Curriculum planning, participation in curriculum planning, facilitation of curriculum implementation, teaching skills, classroom management practices, school coordinator and parents.

Keywords: Curriculum counseling, training package, brain training approach.

***Corresponding author:** Faculty member, Department of Curriculum planning, Isfahan (Khorasgan) Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

Email: baratali_540_1359@yahoo.com

The Necessity to Design a Curriculum Consulting Training Package with Brain-Based Educational Approach

Introduction: Curriculum consultation is a new topic that has been formed based on educational engineering in the field of curriculum studies. The purpose of this research motivated to investigate the necessity of designing a curriculum consultation educational package with a brain training approach. This approach emphasizing the brain and its operation and linking it with learning processes has brought new topics into the educational fields. Consulting services have been an important place in line with the complexities of modern life and the specialization of many jobs today. Researchers have always emphasized the need for counseling services, especially for students from various psychological, academic and occupational aspects, and confirmed its effectiveness. Curriculum consulting has been associated to jobs such as educational planning specialist, educational manager and consultant, learning consultant and educational consultant. However, there are many ambiguities regarding academic counseling and curriculum counseling. It should be noted that the audience of curriculum consultation are primarily learners, trainers and teachers that these two may have similarities in terms of goals, but they have different levels of activity and scope of activity (Rudi, 2017). The ultimate goal of counseling is to achieve academic success upon knowing and solving the students' problems; by creating motivation and interest, the counselors will make them work better; and by knowing the students' talent and interest and guiding them to favorite field cause to prevent their academic failure; and in other hand, lead to increase the self-efficacy of students in doing their activities which ultimately result in the growth and prosperity of society.

Materials and methods: The method of this qualitative research was content analysis and comparative categorization system. Qualitative research has been considered a broad, deep and meaningful and even non-instrumental approach to problems, behavior and findings. The field of research in this study included all the books and resources written about lesson planning counseling with the brain training approach that all relevant articles and books available from 2010 to 2019 were used as sample. And also the method of scanning the printed and digital books and resources available in the library, databases, magazines and electronic books were used to collect information. The method of data analysis in this research was the use of a comparative categorization system along with subjected coding method, which used the paragraph analysis unit and was carried out in three stages: the first stage of coding was to convert data and phenomena into concepts; for this purpose, separate data were "crossed". Then phrases were categorized based on semantic units so that comments and "concepts" (codes) were attached to them. Accordingly, the important sentences related to the research question were extracted and placed in the table, and then detailed concepts were extracted and coded from the text. In next step, these codes were categorized based on the phenomena discovered in the data that were directly related to the current research. The obtained categories were re-linked to codes that were more abstract than the codes of the first stage. Codes clearly represented the content of the category and above all helped to remember the reference of the category. To find the proper title and name for the codes, the works and literature of educational sciences and counseling were used. The second stage of central coding was that categories obtained from open coding were refined and separated, and then those that seemed to be used more than other categories in the next stages were selected and the common concepts were set in one group. Basically, axial coding involves the process of relating more basic categories. This action includes a complex process of inductive and analogical thinking that was carried out in several stages. The third stage was selective coding that means axial coding continued at a more abstract level and each category was labeled. According to the fact that this study was intended to examine the needs of designing a curriculum consulting training package with a brain training approach, firstly, the relevant population

were divided into 4 sections including curriculum designers and implementers (at the macro and micro level: designers at the level of the Ministry and General Departments of Education, educational directors and assistants, teachers), academic and psychological counselors of schools, learners and parents, while the requirements were prepared separately for these 4 departments.

Results and discussion: After the coding process, 16 main categories were extracted regarding the necessity of designing a curriculum consultation educational package along with a brain training approach in the department of curriculum designers and implementers. Designers and implementers of curricula at the macro and micro levels included designers at the level of the ministry and the general administrations of education, educational managers and assistants, teachers. The main categories contained curriculum elements, educational system issues, brain-based education, curriculum reform, curriculum goals, school coordinators and provincial and national executives, educational outputs, financial and welfare facilities, curriculum planning process, curriculum planning courses, participation in curriculum planning, facilitating the implementation of curriculum, teaching skills, classroom management practices, school coordinator and parents. After the coding process, 10 main categories were extracted regarding the necessity of designing a curriculum consultation educational package with application of a brain training approach in the educational and psychological counselors department of schools. The main categories consisted of the core of curriculum consultants in education and training, consulting skills, the network of curriculum consultants in schools for teachers and for guidance teachers, academic guidance, brain-based education, the activation of curriculum planning committees, program consultation as a lesson for students and a lesson plan to a principal. After the coding process, 5 main categories were extracted regarding the necessity of designing a curriculum consultation educational package with a brain training approach in the learners' section. Hence, main categories were curriculum elements, brain-based education, curriculum planning process, individual counseling, and communication skills. After the coding process, 7 main categories were extracted regarding the necessity of designing the educational package of curriculum consultation with the approach of brain training in the parent department that the main categories were considered as curricula, school functions, educational processes, curriculum consultants, school goals, subject familiarity, and communication skills.

Conclusion: The overall conclusion of the research provided some evidences as strengthening and implementing the educational package of curriculum consultation with the brain training approach that may result in helping schools in various fields of study and learning processes.

Keywords: Curriculum counseling, training package, brain training approach.

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال سیزدهم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۱

ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره‌ی برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز

خدیجه ترکی: دانشجوی دکتری، گروه برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
مریم براتعلی*: عضو هیئت علمی، گروه برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
زهرا سعادت‌منند: عضو هیئت علمی، گروه برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.
زهرا یوسفی: عضو هیئت علمی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

چکیده

هدف: مشاوره‌ی برنامه درسی مبحث جدیدی است که در زمینه‌ی رشته مطالعات برنامه درسی مطرح شده است. هدف این پژوهش بررسی ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره‌ی برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز بوده است.

روش کار: این رویکرد با تأکید بر مغز و نحوه کارکرد آن و مرتبط کردن آن با فرایندهای یادگیری، مباحث جدیدی را وارد عرصه‌های آموزشی نموده است. پژوهش حاضر با به‌کارگیری روش پژوهش کیفی از نوع تحلیل محتوا نظام مقوله‌بندی قیاسی است. حوزه پژوهش شامل کلیه کتب و منابع در دسترس در حوزه برنامه درسی و همچنین متون و تحقیقات انجام‌شده در حوزه تربیت مبتنی بر مغز می‌باشد. به دلیل کثرت متنوع منابع چاپی و دیجیتال در دسترس محدوده‌ی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ استفاده شده است.

نتایج: بعد از انجام مراحل کدگذاری، مولفه‌های اصلی برای هر گروه هدف استخراج و بیان شده است. مولفه‌های اصلی بعد از فرایند کدگذاری، ۱۶ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره‌ی برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش طراحان و مجریان درسی استخراج گردید.

نتیجه‌گیری: مقوله‌های استخراج شده شامل عناصر برنامه درسی، مسائل سیستم آموزشی، تربیت مبتنی بر مغز، اصلاح برنامه‌های درسی، اهداف برنامه درسی، هماهنگ‌کننده مدرسه و مجریان استانی و کشوری، بروندهای آموزشی، امکانات مالی - رفاهی، فرایند برنامه ریزی درسی، دوره‌های آموزشی برنامه ریزی درسی، مشارکت در برنامه ریزی درسی، تسهیل اجرای برنامه‌های درسی، مهارت‌های تدریس، شیوه‌های مدیریت کلاس، هماهنگ‌کننده مدرسه و والدین می‌باشد.

واژگان کلیدی: مشاوره‌ی برنامه درسی بسته آموزشی رویکرد تربیت مغز.

***نویسنده مسؤول:** عضو هیئت علمی، گروه برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

Email: baratali_540_1359@yahoo.com

مقدمه

برنامه درسی به‌عنوان یکی از رشته‌های علوم تربیتی با انگیزه مهندسی تعلیم و تربیت شکل گرفته است. نخستین صاحب‌نظرانی که برای تعیین ماهیت این رشته و پیدایش آن در جهان علم تلاش کرده‌اند در مقابل این سؤال قرار داشتند که مجموعه اقدامات و فعالیت‌های تعلیم و تربیت با چه قواعد و ضوابطی انتخاب و سازمان‌دهی شود تا یادگیری مؤثر تحقق یابد. می‌توان گفت برنامه درسی طراحی نقشه یادگیری است. بر این اساس برنامه درسی با تجربه و عمل در عرصه یادگیری پیوند عمیقی دارد (ملکی، ۱۳۹۲). افراد درگیر در حوزه برنامه درسی (curricularist) با عناوین شغلی متعددی طبقه‌بندی شده‌اند که از بین آن‌ها می‌توان به "کارشناس برنامه درسی (گرچان ۲۰۰۵، وود و همکاران ۲۰۱۱)، تکنیسین برنامه درسی (ایش هورن ۱۹۷۲، بلیز و بوشر ۱۹۹۹، سربواستاوا ۲۰۰۵)، کارشناس خبره (سیریز ۲۰۰۴)، رهبر برنامه درسی (اورنشتاین و هانیکنز ۲۰۰۷)، هندلر ۲۰۱۰، گلاثورن و همکاران ۲۰۰۵)، مشاور برنامه درسی (گریزر ۱۹۷۹، اورنشتاین و هانیکنز ۲۰۰۷)، سیاستگذار برنامه درسی (کانلی و کانلی ۲۰۱۳)، ناظر برنامه درسی (هیل ۱۹۹۰)، برنامه ریز درسی (اولیوا ۲۰۰۸، گاپیناتان و دنگ ۲۰۰۶، واکر ۲۰۰۳)، طراح برنامه درسی (واکر ۱۹۷۱)، ارزشیاب برنامه درسی (ولش ۱۹۶۹، وایت ۱۹۷۱)، مدیر برنامه درسی (سیائو و چن ۲۰۰۵) و متخصص برنامه درسی (جکسون ۱۹۹۲، اولیوا ۲۰۰۸، وود و همکاران ۲۰۱۱، پاینار ۲۰۰۸، گلاثورن و همکاران ۲۰۰۵) اشاره کرد.

خدمات مشاوره در راستای پیچیدگی‌های زندگی مدرن و تخصصی شدن بسیاری از کارهای امروزی از جایگاه مهمی برخوردار است. محققان همواره بر ضرورت نیاز به خدمات مشاوره به ویژه برای دانش آموزان و دانشجویان از جنبه‌های مختلف روان‌شناختی، تحصیلی و شغلی تأکید نموده‌اند و کار آیی مؤثر آن را مورد تأیید

قرار داده‌اند (رادندولویک، میتروویک و تودورویک ۲۰۱۵؛ قادری و صالحی ۲۰۱۱).

مشاوره برنامه درسی با مشاغلی مانند متخصص برنامه‌ریزی آموزشی، مدیر و مشاور تربیتی، مشاور یادگیری و مشاور تحصیلی مرتبط است. در رابطه با مشاوره تحصیلی و مشاوره برنامه درسی ابهامات بسیاری وجود دارد؛ باید توجه داشت که مخاطب مشاوره برنامه درسی در درجه اول فراگیران و معلمان و مربیان می‌باشند، ممکن است این دو از نظر هدف تشابهاتی داشته باشند، ولی سطح فعالیت و حیطه فعالیت متفاوتی دارند (رودی ۱۳۹۷). هدف نهایی مشاوره کسب موفقیت تحصیلی است که مشاوران با شناخت مشکلات دانش آموزان، حل آنان، ایجاد انگیزش و علاقه باعث کارایی بهتر آنان می‌شوند و نیز با شناخت استعداد و علاقه دانش آموزان و هدایت آنان به رشته موردعلاقه متناسب با استعدادشان، از افت تحصیلی آنان جلوگیری می‌نمایند و سبب افزایش خودکارآمدی دانش آموزان در انجام فعالیت‌هایشان می‌شوند و منجر به رشد و شکوفایی جامعه می‌شود (مجیدی و همکاران ۱۳۹۰). در صورتی که مشاوره برنامه درسی به‌عنوان تسهیل‌کننده، سعی در حصول به نتیجه حداکثری در رابطه با اهداف برنامه درسی و همراه نمودن فراگیران با برنامه‌های درسی دارد. مشاوره برنامه درسی علاوه بر توجه به فراگیر عوامل دیگری مانند معلم، والدین، محیط یادگیری و روش‌های یاددهی - یادگیری در این زمینه مهم می‌داند. علاوه بر این در مشاوره برنامه درسی روش‌های یاددهی - یادگیری با توجه به الزامات برنامه درسی و همچنین اهداف دوره و مقطع آموزشی موردتوجه قرار می‌گیرد و روش‌های ارزشیابی نیز در همین راستا انتخاب می‌گردد. به‌طور کلی می‌توان هدف مشاوره برنامه درسی را ارائه مشاوره و راهنمایی تخصصی در زمینه ی برنامه درسی و فعالیت‌های یاددهی - یادگیری به فراگیر، مدیران مؤسسات آموزشی، مربیان و والدین دانست (رودی ۱۳۹۷).

مشاوره برنامه درسی مبحثی تازه است که در حوزه ی رشته مطالعات برنامه درسی مطرح می‌شود. با توجه به شرایط موجود در جامعه آموزشی کشور و نیازهایی که در این زمینه از طرف یادگیرندگان، والدین، مربیان و مدیران مدارس احساس می‌شود، اگر مشاوره برنامه درسی را به‌عنوان یک شغل بپذیرید اولین پرسشی که به ذهن خطور می‌کند این است که افراد شاغل در این حوزه باید دارای چه تخصص و شایستگی‌هایی باشند؟ طراحی بسته آموزشی ویژه مشاوره برنامه درسی در حوزه رشته مطالعات برنامه درسی امری ضروری می‌نماید. توجه و دقت در تعداد بیشمار مؤسسات و مراکز آموزشی آزاد و کنکور در سطح جامعه و تلاش و تقلا فراگیران والدین به‌منظور ثبت‌نام در این مؤسسات نشان از عدم توانایی مدارس در پاسخگویی به نیازهای ویژه افراد و یا وجود محدودیت در این زمینه است. کاربردی که این پژوهش در نظام آموزشی دارد این است که با تدوین و طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز هم در بهبود دانش و تفکر برنامه درسی در حوزه نظری سهیم می‌شود، وهم زمینه بهره‌گیری عملی از این دانش تولیدشده در این عرصه را فراهم می‌سازد. طراحی این بسته می‌تواند راهنمای عمل برای مشاوران برنامه درسی، معلمان، طراحان آموزشی قرار گیرد تا در پرتو آن بتوانند در موفقیت تحصیلی دانش آموزان، محیط‌های یادگیری و تدریس و مراکز مشاوره بهره‌گیرند. با توجه به اهمیت این موضوع که بسیاری از مدیران، معلمان، فراگیران و والدین و حتی مشاوران تحصیلی و روان‌شناختی در مدارس و مؤسسات هدایت تحصیلی و کنکوری در مورد فرایند برنامه‌ریزی درسی و اجرای برنامه‌های درسی و حتی ارزشیابی برنامه درسی و عناصر زیرمجموعه آن، با مشکلات متعددی روبرو هستند، لازم است که در این زمینه به خلأهای موجود در این رشته پرداخته شود. در این مطالعه به ضرورت‌های طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز پرداخته خواهد شد. لذا محقق درصدد بوده است که این

از طرفی یکی از رویکردهای نوین تربیتی و یادگیری، امروزه در جهان رویکرد تربیت مغز و یادگیری‌های مبتنی بر مغز است. رویکرد تربیت مغز که یکی از مدل‌های آن در سال ۲۰۱۴ توسط براتعلی و همکاران ارائه گردیده است عبارت است از استفاده از یافته‌های علوم مغز و اعصاب در دنیای یاددهی-یادگیری و طراحی برنامه‌های درسی مبتنی بر مغز که شامل سه‌شاخه اصلی شناختی-فراشناختی؛ تعاملی-احساسی و جنبشی-فیزیولوژیک مغز است. هر یک از این مؤلفه‌های سه‌گانه در طراحی عناصر نه‌گانه کلاین در برنامه‌های درسی دلالت‌هایی داشته است (براتعلی، ۲۰۱۴). پژوهشگران مغز‌محور با پرده برداشتن از اسرار مغز، منطق مستحکمی برای ایجاد کلاس‌های درسی فرا کنشی و خود رهبرانه تدارک می‌بینند. ایجاد کردن محیط غنی یادگیری و توجه به هیجانات دانش آموزان در حین یادگیری، افزایش مهارت‌های توجه و ایجاد معنا و ارتباط بین آموخته‌های جدید و قبلی دانش آموزان برخی از اصول این رویکرد است. آنچه سبب تمایز این رویکرد با سایر رویکردهای جدید (سازنده‌گرایی، اکتشافی، پروژه محور و...) در حوزه تعلیم و تربیت می‌شود، توجه آن به مبانی عصب‌شناختی این اصول هست. زمانی که معلمان و متخصصان امر آموزش از ساختار مغز به‌عنوان جایگاهی که یادگیری در آن اتفاق می‌افتد آگاهی یابند و بدانند مغز تحت چه شرایطی بهتر یاد می‌گیرد، روش‌ها و فنون تدریس خود را بر مبنای آن پایه‌ریزی می‌کنند. بنابراین علاوه بر سخنرانی معلمی توان باید محیط آموزشی را با استفاده از رسانه‌های مختلفی که توجه را برمی‌انگیزد و مغز را به چالش می‌کشد، غنی کرد (نوروزی ۱۳۹۵). تعدادی از محققان، کمبود توانایی فراشناختی در نظام‌های آموزشی را ذکر کرده و معتقدند توانایی‌های فراشناخت در مقابله با پیچیدگی و درک دنیای اطراف ما نقش مهمی دارد و نبود سیاست‌های ارزیابی دقیق و روش‌های مؤثر آموزش این مهارت‌ها احساس می‌شود (آلوارز ۲۰۱۸).

شکل بارزی نمایانگر محتوای مقوله می‌باشند و بالاتر از همه به یادآوری مرجع مقوله کمک می‌کنند. برای تهیه عنوان و نام برای کدها، از آثار و ادبیات علوم تربیتی و مشاوره استفاده گردید. دومین مرحله کدگذاری محوری بوده است که مقوله‌های به‌دست‌آمده از کدگذاری باز پالایش و تفکیک شدند، از میان مقوله‌های به وجود آمده در مرحله کدگذاری باز، آن‌هایی که به نظری آمد بیش از سایر مقولات در مراحل بعدی به کار می‌آیند انتخاب شدند و مفاهیم مشترک در یک دسته قرار گرفتند. در اصل کدگذاری محوری فرایند مرتبط کردن مقوله‌های اصلی‌تر را شامل می‌شود. این عمل شامل فرایند پیچیده تفکر استقرایی و قیاسی است که طی چند مرحله انجام گرفت. مرحله سوم کدگذاری گزینشی بوده است؛ یعنی کدگذاری محوری در سطحی انتزاعی‌تر ادامه پیدا کرد و به هر دسته یک برچسب زده شد. با توجه به این‌که در این مطالعه، قرار بر آن بوده است که ضرورت‌های طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز موردبررسی قرار گیرد، ابتدا ذی‌ربطان به ۴ بخش شامل طراحان و مجریان برنامه‌های درسی (در سطح کلان و خرد؛ طراحان در سطح وزارتخانه و اداره‌های کل آموزش و پرورش، مدیران آموزشی و معاونین، معلمان)، مشاوران تحصیلی و روان‌شناختی مدارس، فراگیران و والدین تقسیم‌بندی شده و ضرورت‌ها به‌طور جداگانه برای این ۴ بخش تهیه گردیده است.

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. همچنین زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه میماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد. پژوهش حاضر با کد اخلاق IR.IAU.TMU.REC.1400.163 ثبت شد.

ضرورت‌ها را از حیث توجه به نیازهای ذی‌ربطان فوق موردبررسی قرار دهد. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره‌ی برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز انجام شد.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به روش‌پژوهش کیفی و با استفاده از تحلیل محتوای نظام مقوله‌بندی قیاسی انجام گرفت. پژوهش کیفی نوعی نگرش وسیع، عمیق و بامعنا و حتی غیر ابزاری به مسائل، رفتار و یافته‌هاست. حوزه پژوهش در این مطالعه، شامل کلیه کتب و منابع نوشته‌شده پیرامون مشاوره برنامه‌ریزی درسی با رویکرد تربیت مغز می‌باشد. جهت نمونه‌گیری در این حوزه از کلیه مقالات مرتبط و کتب در دسترس از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ استفاده شد. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از شیوه‌ی فیش‌برداری از کتب و منابع چاپی و دیجیتالی موجود در کتابخانه، بانک‌های اطلاعاتی، مجلات و کتاب‌های الکترونیک استفاده گردیده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش، استفاده از نظام مقوله‌بندی قیاسی به شیوه‌ی کدگذاری موضوعی بوده است که از واحد تحلیل پاراگراف استفاده‌شده و طی سه مرحله انجام گرفته است: اولین مرحله کدگذاری برای آن است تا داده‌ها و پدیده‌ها را در قالب مفاهیم درآورد؛ به این منظور ابتدا داده‌های از هم مجزا «تقطیع» شدند. عبارت‌ها بر اساس واحدهای معنایی دسته‌بندی شدند تا تعلیقات و «مفاهیم» (کدها) به آن‌ها ضمیمه شوند (خنیفر ۱۳۹۷).

ابتدا جملات مهم مرتبط با سؤال پژوهش استخراج شد و در جدول قرار گرفت. سپس از متن، مفاهیم دقیق و جزئی بیرون کشیده شد و کدگذاری گردید. در مرحله بعد این کدها بر اساس پدیده‌های کشف‌شده در داده‌ها که مستقیماً به پژوهش حاضر مربوط می‌شدند، دسته‌بندی شد. مقوله‌های به‌دست‌آمده مجدداً به کدهایی مرتبط شدند که انتزاعی‌تر از کدهای مرحله اول بودند. کدها به

معلمان می‌باشند. مقوله‌های اصلی شامل عناصر برنامه درسی، مسائل سیستم آموزشی، تربیت مبتنی بر مغز، اصلاح برنامه‌های درسی، اهداف برنامه درسی، هماهنگ‌کننده مدرسه و مجریان استانی و کشوری، برنده‌های آموزشی، امکانات مالی - رفاهی، فرایند برنامه‌ریزی درسی، دوره‌های آموزشی برنامه‌ریزی درسی، مشارکت در برنامه‌ریزی درسی، تسهیل اجرای برنامه‌های درسی، مهارت‌های تدریس، شیوه‌های مدیریت کلاس، هماهنگ‌کننده مدرسه و والدین است.

۲- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش مشاوران تحصیلی و روان‌شناختی مدارس کدام است؟

بعد از فرایند کدگذاری، ۱۰ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش مشاوران تحصیلی و روان‌شناختی مدارس استخراج گردید. مقوله‌های اصلی شامل هسته مشاوران برنامه درسی در آموزش و پرورش، مهارت‌های مشاوره، شبکه مشاوران برنامه درسی در مدرسه، شبکه مشاوران برنامه درسی ویژه معلم، شبکه مشاوران برنامه‌ی درسی ویژه معلمان راهنما، هدایت تحصیلی، تربیت مبتنی بر مغز، فعال‌سازی کمیته‌های برنامه‌ریزی درسی، مشاوره برنامه درسی به دانش‌آموز، مشاوره برنامه‌ریزی درسی به مدیر است.

۳- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش فراگیران کدام است؟

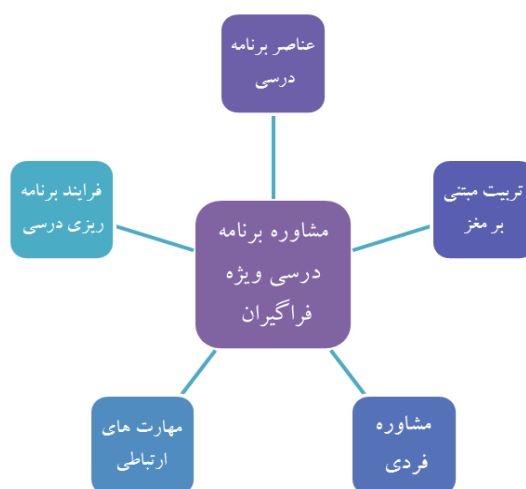
بعد از فرایند کدگذاری، ۵ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش فراگیران استخراج گردید. مقوله‌های اصلی شامل عناصر برنامه درسی، تربیت مبتنی بر مغز، فرایند برنامه‌ریزی درسی، مشاوره فردی، مهارت‌های ارتباطی است.

یافته ها

در پاسخ به سؤال‌های پژوهش، داده‌های کیفی گردآوری شده از فرایند اجرای تحلیل محتوی کیفی، به صورت کدگذاری باز، تجزیه و تحلیل شد. اجرای فرایند کدگذاری باز روی داده‌های کیفی گردآوری شده، ابتدا به استخراج تعداد زیادی ویژگی و مفهوم منجر شد که با بررسی‌های مجدد و بازنگری‌های انجام شده و بر اساس مشابهت‌ها و اشتراکات مفهومی، این مفاهیم و ویژگی‌ها تقلیل یافته و دسته‌بندی شدند. در این مرحله ۱۸۴ کد اولیه شناسایی شد. در ادامه، این ویژگی‌ها و مفاهیم استخراج شده در گروه‌های مشابه و منسجمی دسته‌بندی شد و شبکه مضامین چندین بار تحلیل و بازبینی شد و در نهایت مقوله‌های اصلی ایجاد شد. بعد از فرایند کدگذاری باز، یافته‌های پژوهش در قالب ابعاد الگوی کدگذاری محوری شامل ۱- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش طراحان و مجریان برنامه‌های درسی ۲- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش مشاوران تحصیلی و روان‌شناختی مدارس ۳- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش فراگیران ۴- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش والدین صورت گرفت.

۱- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش طراحان و مجریان برنامه‌های درسی کدام است؟

بعد از فرایند کدگذاری، ۱۶ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش طراحان و مجریان درسی استخراج گردید. طراحان و مجریان برنامه‌های درسی در سطح کلان و خرد شامل طراحان در سطح وزارتخانه و اداره‌های کل آموزش و پرورش، مدیران آموزشی و معاونین،

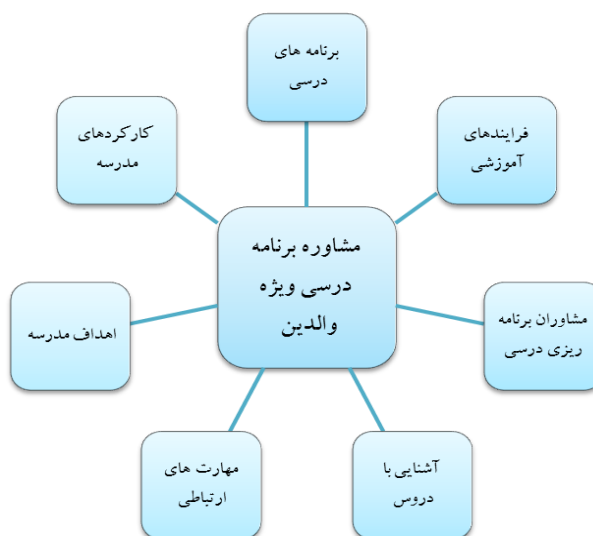

شکل ۱ ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش فراگیران

Figure 1 Necessity of designing a training package for curriculum counseling with a brain training approach in the learners section

مقوله‌های اصلی شامل برنامه‌های درسی، کارکردهای مدرسه، فرایندهای آموزشی، مشاوران برنامه‌ریزی درسی، اهداف مدرسه، آشنایی با دروس، مهارت‌های ارتباطی است.

۴- ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش والدین کدام است؟ بعد از فرایند کدگذاری، ۷ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش والدین استخراج گردید.

شکل ۲ ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش والدین

Figure 2: The need to design a curriculum counseling training package with a brain training approach in the parent department

پژوهش حاضر با هدف طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز انجام گرفت. این پژوهش از لحاظ رویکرد پژوهش درزمره پژوهش های

بحث و نتیجه گیری

های مختلف یادگیری آمده است می‌باشد (نوروزی ۱۳۹۵).

بعد از فرایند کدگذاری، ۱۰ مقوله اصلی درخصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش مشاوران تحصیلی و روانشناختی مدارس استخراج گردید. مقوله های اصلی شامل هسته مشاوران برنامه درسی در آموزش و پرورش، مهارت های مشاوره، شبکه مشاوران برنامه درسی در مدرسه، شبکه مشاوران برنامه درسی ویژه معلم، شبکه مشاوران برنامه ی درسی ویژه معلمان راهنما، هدایت تحصیلی، تربیت مبتنی برمغز، فعال سازی کمیته های برنامه ریزی درسی، مشاوره برنامه درسی به دانش آموز، مشاوره برنامه ریزی درسی به مدیر می باشد. همچنین ایجاد سامانه مناسب برای دریافت نظرات معلمان و شبکه مشاوران برنامه درسی و معلمان راهنما در خصوص مشارکت، در سطح مناطق و مدارس و فعال سازی کمیته های برنامه ریزی درسی در قالب شوراهای دبیران و توجه به گروههای آموزشی به عنوان تجلیگاه مشارکت معلمان می باشد (مرزوقی ۱۳۹۷).

بعد از فرایند کدگذاری، ۵ مقوله اصلی درخصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش فراگیران استخراج گردید. مقوله های اصلی شامل عناصر برنامه درسی، تربیت مبتنی برمغز، فرایند برنامه ریزی درسی، مشاوره فردی، مهارت های ارتباطی می باشد. همچنین در بررسی نیازهای مشاوره ای مختلف مشخص گردید که نیاز به مشاوره در زمینه ادامه تحصیل در سطح دانشگاه و برنامه ریزی درسی از مهمترین نیازهای دانش آموزان در این پژوهش بوده است (بحرانی ۱۳۹۶). یافته‌های پژوهش شارکین (۲۰۰۴) نیز حاکی از آن است که استفاده از مشاوره در رابطه با عناصر برنامه‌های درسی و فرایندهای آن می تواند تأثیر مثبتی در ارتقای تحصیلی و یادگیری دانش آموزان داشته باشد (رودی ۱۳۹۷).

کیفی قیاسی واز لحاظ شیوه گردآوری اطلاعات، کتابخانه ای و فیش برداری است. در این پژوهش ابتدا ضرورت طراحی بسته آموزشی با رویکرد تربیت مغز در چهارگروه هدف با روش قیاسی از تب مرتبط استخراج و سپس با روش تحلیل مفهومی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. که بعد از انجام مراحل کدگذاری، مولفه های اصلی برای هر گروه هدف استخراج و بیان شده است. مولفه های اصلی بعد از فرایند کدگذاری، ۱۶ مقوله اصلی در خصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش طراحان و مجریان درسی استخراج گردید. این مقوله ها شامل عناصر برنامه درسی، مسائل سیستم آموزشی، تربیت مبتنی برمغز، اصلاح برنامه های درسی، اهداف برنامه درسی، هماهنگ کننده مدرسه و مجریان استانی و کشوری، برون دادهای آموزشی، امکانات مالی - رفاهی، فرایند برنامه ریزی درسی، دوره های آموزشی برنامه ریزی درسی، مشارکت در برنامه ریزی درسی، تسهیل اجرای برنامه های درسی، مهارت های تدریس، شیوه های مدیریت کلاس، هماهنگ کننده مدرسه و والدین می باشد. نتایج پژوهش های نشان می دهد مشارکت معلمان در برنامه ریزی درسی امری سهل الوصول نیست، بلکه موضوعی تخصصی است و با موانعی مانند ایجاد وظیفه اضافی برای معلمان، تخصص نداشتن آنها در تدوین برنامه های درسی با مشکلاتی چون تغییر در نگرش و باورهای موجود، بی تجربگی، بی انگیزگی و بی تحرکی معلمان در طراحی و تولید برنامه درسی، علاقه مند نبودن به مشارکت در تصمیم گیری ها به دلیل مسئولیت آوری بیشتر، اشکالات سیستمی و راهبردی، نیز روبه روست (مرزوقی ۱۳۹۷). و همچنین زمانی که معلمان و متخصصان امر آموزش از ساختار مغز به عنوان جایگاهی که یادگیری در آن اتفاق می افتد آگاهی یابند و بدانند مغز تحت چه شرایطی بهتر یاد میگیرد، روشها و فنون تدریس خود را بر مبنای آن پایه ریزی میکنند. در واقع اجرای رویکرد مبتنی بر مغز مستلزم استفاده تلفیقی از آنچه که تاکنون در مورد شیوه

Rudi MT, Fathi Vajargah S, Arefi M & et al. (2018). Conceptualization of curriculum counseling as one of the new domains in the field of curriculum studies, bi-monthly journal of theory and practice in the curriculum, sixth year, number 11, spring and summer, 140-103.

Zahrakar K, Kahlooi Z. (2018). School counseling. Tehran: Editing.

Majidi Kh, Amini Khoei N, Maqatli N & et al. (2011). Evaluation of the effectiveness of academic counseling on academic motivation of high school girls in Borazjan, Third National Conference on Counseling, Islamic Azad University, Khomeini Shahr Branch.

Maliki H. (2013). Curriculum planning, Tehran: Payam Andisheh.

Nowruznejad M, Seraji F, Yousefzadeh MR. (2019). Parents' and principals' perceptions of parents' participation in school affairs, Theory and Practice in the Curriculum Quarterly, Year 7, No. 14, fall and winter 1398, 356-319.

Nowruzi A, Ghasemi SS, Salhshour KA & et al. (2016). Brain-centered learning approach in the teaching process, the first national congress on community empowerment in the field of sociology, educational sciences and social and cultural studies, Tehran.

Blease D & Busher H. (1999). The role and management of school laboratory technicians.

Connelly FM & Connelly DJ. (2013). Curriculum Policy Guidelines: Context, Structure and Functions, In: Curriculum, Syllabus Design and Equity: A Primer and Model, edited by Allan Luke, Annette Woods, Katie Weir, Published by Routledge.

بعد از فرایند کدگذاری، ۷ مقوله اصلی درخصوص ضرورت طراحی بسته آموزشی مشاوره برنامه درسی با رویکرد تربیت مغز در بخش والدین استخراج گردید. مقوله های اصلی شامل برنامه هاری درسی، کارکردهای مدرسه، فرایندهای آموزشی، مشاوران برنامه ریزی درسی، اهداف مدرسه، آشنایی با دروس، مهارت های ارتباطی می باشد. نتایج پژوهش ها نشان داده است که تنوع دروس و تخصصی شدن آنها موجب میشود که والدین با این تصور که صلاحیت علمی لازم را برای مشارکت در امور آموزشی ندارند از مدرسه فاصله می گیرند؛ همچنین دبیران متعدد با سلیق متفاوت آموزشی در یک کلاس نیز والدین را با سردرگمی در ارتباط با آنها مواجه می کنند (نوروزنژادقادی ۱۳۹۸).

از جمله نقاط قوت پژوهش حاضر می توان به جامع، کاربردی و بروز بودن موضوع مورد بحث پژوهش اشاره کرد. از محدودیت های پژوهش حاضر می توان به محدودیت جامعه آماری آن اشاره کرد و پیشنهاد می شود این پژوهش در جوامع دیگر مورد تکرار قرار گیرد.

References

Bahrani M. (2016). Counseling needs assessment in high school students: A review of the reliability and validity of the Persian version of the Student Counselors Needs Assessment Questionnaire, *Bi-Quarterly Journal of Applied Counseling*; 60-43. [10.22055/jac.2017.21040.1408](https://doi.org/10.22055/jac.2017.21040.1408)

Barat Ali M. (2014). Designing a curriculum based on brain training is a qualitative study. PhD Thesis. Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Khorasan Branch.

Khanifar H, Mosalman N. (2019). Principles and foundations of qualitative research methods. Volume One, Tehran: *The Look of Knowledge*.

- 3013)Media Specialist. Library Trends, v28 n2 p263-79.
- Oliva P. (2008). Developing the Curriculum. Pearson Education: published by Allyn & Bacon; 7 edition.
- Ornstein AC & Hunkins FP. (2009). Curriculum: Foundations, Principles, and Issues (6th Edition), Allyn & Bacon Educational Leadership.
- Pinar WF, Reynolds WM, Slattery P & et al. (2008). Understanding curriculum. New York: Peter Lang, 91, 25-41.
- Randelovic DJ, Mitrovic MZ & Todorovic D. (2015). Psychological counselling center for students-need, desire, necessity. Collection of Papers of the faculty of Philosophy. School Science Review, June 1999, 80(293).
- Sears T. (2004). Curriculum Worker as a Public Moral intellectual. In: Curriculum Work. Edited by Rubén A. Gaztambide-Fernández, James James Thomas Sears Public Moral C. J. B. Macmillan Teachers College Record Volume 88 Number 3, 1987, p. 453-457.
- Srivastava DS .(2005). Curriculum and Instruction. Isha Books India. Stark, S.S. and et all (1986) A conceptual framework for the study of preserves professional programs in colleges and universities. Sourball of higher education, vol. 57, No.3 231-258.
- Walker DF. (1981). Comments of a Curriculum Specialist on the Eightieth Yearbook. Educational Theory, Volume 31, Issue 1, pages 23–26, January.
- Walker DF. (2003). Fundamentals of curriculum: passion and professionalism. Published by Lawrence Erlbaum Associates, Alvarez, M. G. (2018). Can Character Solve Our Problems? Character Qualities and the Imagination Age. Creative Education, 9(02), 152-164.
- Eichhorn D. (1972). Successful Curriculum Change. Middle School Journal, Vol 3, no 3.
- Gereshon W. (2005). Is Curriculum Work? Questioning Work and Play in Classrooms.
- Gereshon W. (2005). Is Curriculum Work? Questioning Work and Play in Classrooms.
- Ghaderi AR & Salehi M. (2011). A study of the level of self-efficacy, depression and anxiety between accounting and management students: Iranian evidence. World Applied Sciences Journal, 12 (8), 1299-1306.
- Gopinathan S and Deng Z. (2006). Fostering school-based curriculum development in the
- Grazier Margaret H. (1979). The Curriculum Consultant Role of the School Library.
- Handler B. (2010). Teacher as Curriculum Leader: A Consideration of the Appropriateness of that Role Assignment to Classroom-Based Practitioners. International Journal of Teacher Leadership, Volume 3, Number 3.
- Hill JC. (1990). The Principal as Curriculum Supervisor. Principal, v69 n3 p6-9 Jan.
- Hlebowitsh P. (1999). The Burdens of the New Curricularist. Curriculum Inquiry, Vol. 29, No. 3 (autumn, 1999), pp. 343-354.
- Hsiao TC & Chen MN. (2005). In Response to the Curriculum Changes: The Required Actions of Curriculum Managers in Vocational Senior High School. Curriculum & Instruction, 8(1), 31-48.
- Jensen E. (2013). Brain-based Learning Strategies. FEA (Florida Education Association). Accessed 5 November

Developing the Curriculum. Pearson Education: published by Allyn & Bacon; 7 edition

Wood E, Helfenbein RJ, Scribner SP & et al. (2011). The im/possible ethos of curriculum work. Journal of Curriculum Theorizing, 7(3), 5-19.

Welch WW. (1969). Curriculum evaluation. Review of Educational Research, 39(4), 429-443.

White JP. (1971). The Concept of Curriculum Evaluation. Journal of Curriculum Studies, Volume 3, Issue 2.

Wilson L. (2013). An Overview of Brain-based Education. Oliva, P.